STUDIUL PROPRIETĂȚILOR FOTOELECTRICE ALE HJ CU STRATURI SUBȚIRI ZnTe/CdTe

Dumitru SCORTESCU, Facultatea de Fizică şi Inginerie

This paper presents the investigation of the curent-voltage and capacitance-voltage caracteristics of the ZnTe/CdTe heterojunctions (HJs) fabricated by close space sublimation method. The analysis of characteristics indicates to existence of a high resistive layer at the interface of ZnTe/CdTe. It is established that the forward current is dominated by the diffusion and generation-recombination processes at the low biases and by the drift-diffusion model at high biases. Capacitance–voltage measurements indicate the considerable numbers of deep recombination centers in the depletion region of the ZnTe/CdTe HJs.

Studierea complexă a dependențelor curentului electric şi capacității de mărimea şi polaritatea tensiunii, aplicate la diferite temperaturi ale mediului înconjurător, permite a stabili modelul de benzi energetice ale heterojoncțiunilor (HJ) cu ajutorul căruia se pot interpreta procesele fizice ce au loc în heterojoncțiunea cercetată şi a elucida căile de sporire a parametrilor dispozitivelor.

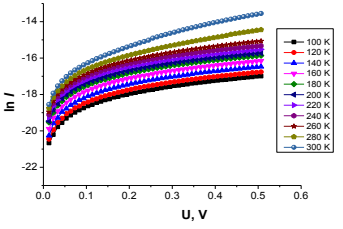

Fig.1. Dependența $lnI_d=f(U_d)$ la diferite temperaturi de măsurare a HJ cu straturi subțiri ZnTe/CdTe

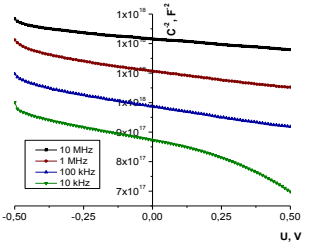

Fig.2. Dependența $\frac{1}{C^2}=f(U)$ a HJ cu straturi subțiri ZnTe/CdTe la diferite frecvențe

Heterojoncțiunile ZnTe/CdTe au fost obținute prin depunerea straturilor de ZnTe prin metoda volumului cvasiînchis pe suporturi de sticlă acoperite cu SnO_2. După aceasta, straturile de ZnTe s-au tratat chimic în soluție de $ZnCl_2$ şi apoi termic la 400°C în vid timp de 30 min. Ulterior, se depune stratul de CdTe prin aceeaşi metoda în aceleaşi con-

diţii tehnologice în care s-a atins un randament de conversie a energiei solare în energie electrică pentru structurile CdS/CdTe de 10%.

Pentru a studia mecanismul de transport în structurile obţinute, au fost efectuate măsurările caracterisicii I-U la întuneric în intervalul de temperatură 100-300 K. Caracteristicile I-U la joncţiunea p–n la polarizare directă se descriu cu expresia

$$I = I_s(\exp\frac{eU}{nkT} - 1)\ , \qquad (1)$$

unde I_s este curentul de saturaţie, n − factorul de idealitate, k – constanta Boltzmann şi T − temperatura. Caracteristica I-U în coordonatele lnI = f(U) trebuie să prezinte o dependenţă liniară. Într-adevăr, cum se observă din Fig.1, această legitate pentru tensiunile aplicate mai mici de valoarea potenţialului de difuzie U_d se respectă. Se observă trei porţiuni liniare, două mai mici până la 0,25 V şi alta la tensiuni mai mari de 0,25 V, care se descriu cu ecuaţia (1). Mecanismul de transport este determinat de valorile factorului de idealitate n şi comportamentul curentului de saturaţie I_s. Pentru prima porţiune n = 1 sugerează dominarea curentului de difuzie. Pentru porţiunea a doua, valorile factorului de idealitate se află între 1,1 la 300 K şi 2,9 la 100 K. Pentru această porţiune din dependenţa $\ln(I_s) = f(1/T)$ s-a determinat energia de activare care este egală cu aproximativ jumătate din valoarea benzii interzise. Aceasta sugerează că mecanismul de transport pentru porţiunea dată este generare-recombinare a purtătorilor de sarcină în regiunea de sarcină spaţială. Din Fig.1 se poate observa că la tensiuni mai mari (> 0,25 V) apar porţiunile subliniare în toate caracteristicile I-U, indiferent de temperatură, cu valori ale factorului de idealitate cu mult mai mari ca 2. Această porţiune a caracteristicii I-U poate fi bine descrisă în contextul teoriei de injecţie a stratului de baraj al *p-n* joncţiunii groase (unde grosimea joncţiunii este mai mare decât lungimea de difuzie a purtătorilor. În acest caz, se iau în mod expres în considerare procesele de generare şi recombinare în joncţiunea *p-i-n*, unde i − reprezintă un strat intermediar de conductibilitate intrinsecă, plasat între cele două domenii cu conductibilităţi de impurităţi, diferite între ele. Pentru prima dată această teorie a fost elaborată de A.Yu. Leiderman [1]. În acest caz caracteristicile I-U sunt descrise de ecuaţia:

$$V \approx V_0 \exp(JaW) \qquad (2)$$

Parametrul $a = \frac{1}{2qD_pN_t}$ este dependent de coeficientul de difuzie a purtătorilor minoritari $(D_p = (\frac{kT}{q})\mu_p)$ şi de concentraţia impurităţilor adânci N_t, J este densitatea de curent. Cu ecuaţia (2) este posibil a determina parametrul a din caracteristicile I-U:

$$a = \frac{\ln(\frac{U_2}{U_1}) \cdot S}{(I_2 - I_1) \cdot W} \qquad (3)$$

Valorile parametrului a în funcţie de temperatură este prezentat în Tabel.

Tabel

Valorile parametrului a şi concentraţiei impurităţilor N_t în funcţie de temperatură

T, K	300	280	260	240	220	200	180	160	140
a	$5.7 \cdot 10^4$	$11.6 \cdot 10^4$	$62.8 \cdot 10^4$	$10 \cdot 10^5$	$60 \cdot 10^5$	$10.6 \cdot 10^6$	$16.6 \cdot 10^6$	$20 \cdot 10^6$	$23.5 \cdot 10^6$
N_t, cm^3	3.4 10^{15}	1.6 10^{15}	3.1 10^{14}	9.7 10^{13}	3.2 10^{13}	1.8 10^{13}	1.2 10^{13}	9.7 10^{12}	8.2 10^{12}

Capacitatea *p-n* a joncţiunii la o tensiune U este dată de relaţia [2-4]:

$$C_j(U) = A\left[\frac{q\varepsilon_o\varepsilon_r N_D}{2(U_{bi} + U)}\right]^{\frac{1}{2}},$$

unde N_D este concentraţia impurităţilor donoare în stratul de sarcină spaţială (W); q − sarcina elementară electrică, ε − permitivitatea semiconductorului; A − aria joncţiunii; Fig.2 prezintă dependenţa $1/C^2$= f(U) la diferite frecvenţe de măsurare, din datele prezentate în Fig.2 s-a estimat concentraţia impurităţii donoare (N_D) şi s-a trasat distribuţia (N_D) pe adâncimea joncţiunii (W) (Fig.3).

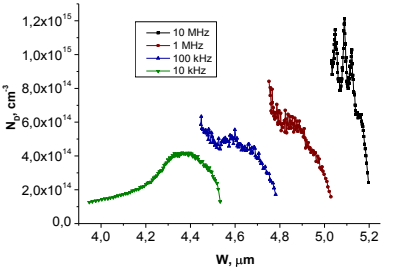

Fig.3 Distribuţia concentraţiei impurităţilor donoare pe lărgimea regiuniii de sarcină spaţială a HJ ZnTe / CdTe

Ecuațiile de mai sus presupun distribuția în regiunea de sarcină spațială situată într-o singură componentă a joncțiunii. Studiul caracteristicii capacitate-tensiune şi caracteristicii curent-tensiune a HJ ZnTe/CdTe indică la un număr considerabil de centre de recombinare adânci în regiunea de sarcină spațială.

Bibliografie:

1. LEIDERMAN, A.Yu., KARAGEORGY-ALKALAEV, P.M. *Sol. St. Commun.*, 1976, no.27, p.339.
2. MILNES, A.G. and FEUCHT, D.L. *Heterojunctions and Meral Semiconductor Jonctions*. New York Academic, 1972.
3. ISLAM, A.B., CHAURE, N.B., WELLINGS, J., TOLAN, G., DHAR-MADASA, I.M. *Materials characterization 60*. 2009, p.160-163.
4. SARNEY, W.L., BRILL, G. *Solid -State Electronics*. 2004, no.48, p.1917-1920.

Recomandat
Tamara POTLOG, dr., conf. univ.